

REGERINGEN

Regeringsbeslut 5

2003-02-20

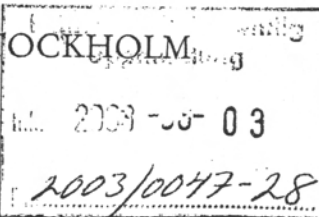
Fi2002/422 (delvis)

Finansdepartementet

Nämnden för offentlig upphandling

Box 2012

103 11 STOCKHOLM

Uppdrag till Nämnden för offentlig upphandling att göra en utvärdering av användningen av antidiskrimineringsklausuler i upphandlingskontrakt

Ärendet

Genom en ändring i lagen (1992:1528) om offentlig upphandling, som trädde i kraft den 1 juli 2002, har tydliggjorts att en upphandlande enhet får ställa särskilda villkor för kontraktets utförande. I propositionen som låg till grund för lagändringen (prop. 2001/02:142) uppgav regeringen att Nämnden för offentlig upphandling (NOU) fått i uppdrag att ta fram exempel på antidiskrimineringsklausuler som kan användas i upphandlingskontrakt. NOU har i maj 2002 redovisat sitt uppdrag - Rapport från Nämnden för offentlig upphandling med exempel på antidiskrimineringsklausuler som kan användas i upphandlingskontrakt.

I nämnda proposition angav regeringen att användningen av de föreslagna kontraktsvillkoren skulle utvärderas senast två år efter att regeln trätt i kraft. Regeringen anser det dock angeläget att följa upp de statliga myndigheternas användning av villkoren genom en delrapport avseende utfallet redan efter det första året efter ikraftträdandet.

Regeringens beslut

Regeringen uppdrar åt NOU att göra en utvärdering av användningen av antidiskrimineringsklausuler i upphandlingskontrakt. Uppdraget skall redovisas dels i en delrapport avseende samtliga statliga myndigheters användning av sådana klausuler, dels i en slutrapport avseende samtliga statliga myndigheters samt ett representativt urval av andra typer av upphandlande enheters användning av antidiskrimineringsklausuler. I samband med de inledande kontakterna med myndigheterna skall NOU tillställa myndigheterna information om diskrimineringslagstiftningen och upphandlingsreglerna.

Delrapporten avseende statliga myndigheters användning av villkoren skall omfatta en redovisning av

- i vilken utsträckning myndigheterna använt sig av den av NOU föreslagna klausulen,
- i vilken utsträckning annan liknande klausul med samma målsättning använts,
- om antidiskrimineringsklausuler inte använts, skälen till det.

Vidare skall delrapporten innehålla en redogörelse över de eventuella problem som framkommit vid användningen av antidiskrimineringsklausuler.

NOU skall ge Jämställdhetsombudsmannen, Ombudsmannen mot etnisk diskriminering, Ombudsmannen mot diskriminering på grund av sexuell läggning och Handikappombudsmannen tillfälle att yttra sig över resultatet av redovisningarna.

Delrapporten skall redovisas senast den 1 september 2003.

Slutrapporten skall omfatta samtliga statliga myndigheter samt ett representativt urval av andra typer av upphandlande enheter. Den skall innehålla en redovisning av

- i vilken utsträckning de upphandlande enheterna använt sig av den av NOU föreslagna klausulen,
- i vilken utsträckning annan liknande klausul med samma målsättning använts,
- vilka åtgärder de upphandlande enheterna vidtagit för att kontrollera efterlevnaden av klausulerna,
- om antidiskrimineringsklausuler inte använts, skälen till det.

Vidare skall slutrapporten innehålla en redogörelse över de eventuella problem som framkommit vid användningen av antidiskrimineringsklausuler.

NOU skall ge Jämställdhetsombudsmannen, Ombudsmannen mot etnisk diskriminering, Ombudsmannen mot diskriminering på grund av sexuell läggning och Handikappombudsmannen tillfälle att yttra sig över resultatet av redovisningarna.

Slutrapporten skall redovisas senast den 1 juli 2004.

På regeringens vägnar

Bosse Ringholm

Rickard Falkendal

Kopia till:

Justitiedepartementet,

Utrikesdepartementet,

Socialdepartementet,

Näringsdepartementet,

Jämställdhetsombudsmannen,

Ombudsmannen mot etnisk diskriminering,

Ombudsmannen mot diskriminering på grund av sexuell läggning,

Handikappombudsmannen.

DATUM

DIARIENR

2004-02-25

2003/0301-28

ERT DATUM

ER BETECKNING

1 (2)

Enligt sändlista
Upphandlingsansvarig

Tillsynsenkät avseende användning av antidiskrimineringsklausuler i upphandlingskontrakt

Nämnden för offentlig upphandling (NOU) har fått i uppdrag av regeringen att följa upp användningen av antidiskrimineringsklausuler i upphandlingskontrakt samt tillställa myndigheterna information om diskrimineringslagstiftningen och upphandlingsreglerna, se bilaga 1. NOU har i en delrapport redovisat samtliga statliga myndigheters användning av sådana klausuler. Delrapporten finns tillgänglig på NOU:s webbplats, www.nou.se. I slutrapporten skall åter samtliga statliga myndigheters användning av antidiskrimineringsklausuler redovisas samt därutöver skall användningen av sådana klausuler hos ett representativt urval av andra typer av upphandlande enheter redovisas.

I syfte att underlätta medverkan i undersökningen har NOU valt att genomföra undersökningen genom en så kallad **e-post- eller webbenkät**. Er myndighet ombeds besvara denna enkät. Inom ett par dagar kommer Infokus Business Intelligence AB (som genomför studien på uppdrag av NOU) att skicka ett e-postmeddelande innehållande en länk till den enkät som skall besvaras. Klicka på länken för att ta er till den enkät som skall besvaras. Ett samlat svar för myndigheten skall lämnas. Svaret skall lämnas **senast den 12 mars 2004**.

En upphandlande enhet är enligt 7 kap 10 § lagen (1992:1528) om offentlig upphandling (LOU) skyldig att tillhandahålla de upplysningar som NOU begär för sin tillsyn. Det kan med anledning av enkätsvaret bli aktuellt med kompletterande frågor.

NOU:s klausulexempel finns i bilaga 2. Information om NOU:s antidiskrimineringsklausul lämnas i bilaga 3.

Har ni några frågor med anledning av NOU:s enkät och information kan ni kontakta Linda Dahlström på telefon 08-454 44 47 alternativt e-posta till adressen linda.dahlstrom@nou.se eller kontakta Kristian Pedersen på telefon 08-454 44 43 alternativt e-posta till adressen

kristian.pedersen@nou.se Om ni har några tekniska frågor om undersökningen kan ni kontakta David O'Donnell på Infokus Business Intelligence AB, nou1@infokus.se, 031-711 45 80 alternativt 0709-88 54 08.

NÄMNDEN FÖR OFFENTLIG UPPHANDLING

Linda Dahlström

Bilagor

1. Regeringens uppdrag
2. NOU:s klausulexempel
3. Information om NOU:s antidiskrimineringsklausul

Enkät om användning av antidiskrimineringsklausuler

Organisationens namn: _____

1. Använder er organisation antidiskrimineringsklausuler?

- Ja, regelmässigt. (Fortsätt med frågorna 2 och 5)
- Ja men inte regelmässigt; ungefärligt antal gånger _____.
(Fortsätt med frågorna 2 och 5)
- Nej. (Fortsätt med frågorna 3 till 5)

2 a. Om organisationen svarat ja på fråga 1 ange vilken/vilka slags antidiskrimineringsklausuler som har använts:

- NOU:s antidiskrimineringsklausul (bilaga 4).
 - Organisationens egen antidiskrimineringsklausul (bifoga klausulen).
 - Annan antidiskrimineringsklausul. Bifoga klausulen och ange referens: _____
- _____

2 b. Har problem framkommit vid användningen av antidiskrimineringsklausuler?

- Ja. Ange vilka: _____

- Nej.

2 c. Har organisationen vidtagit några åtgärder för att kontrollera efterlevnaden av klausulerna?

- Ja. Ange vilka:

- Nej.

Efter att fråga 2 har besvarats: gå till fråga 5.

3. Om organisationen svarat nej på fråga 1: ange skälen till att organisationen inte använt antidiskrimineringsklausuler genom att kryssa i ett eller flera av nedanstående svarsalternativ. (Frågan skall besvaras med konkreta skäl till att den inte använts. Att det är frivilligt för organisationen att använda klausulen kan exempelvis inte anges som skäl.)

- Organisationens saknar kunskap om de möjligheter som finns enligt LOU att använda antidiskrimineringsklausuler i upphandlingskontrakt.
- Organisationens har hittills inte känt till de möjligheter som finns enligt LOU att använda antidiskrimineringsklausuler i upphandlingskontrakt.
- Organisationens saknar tillräcklig kunskap om antidiskrimineringslagstiftningen för att använda antidiskrimineringsklausuler.
- Organisationens saknar ekonomiska och administrativa resurser för att använda antidiskrimineringsklausuler.
- Organisationens har inte gjort någon tjänste- eller byggtreprenadupphandling efter den 1 juli 2002, dvs. sådan upphandling där NOU:s antidiskrimineringsklausul kunde ha tillämpats.
- De upphandlingar som gjorts inom organisationens har varit av så ringa värde eller kontrakten så kortvariga att det inte bedömts att vara meningsfullt att använda antidiskrimineringsklausuler.
- Organisationens anskaffningar sker huvudsakligen genom avrop från ramavtal som upphandlats av annan.
- Organisationens har andra skäl till att antidiskrimineringsklausuler inte använts. Ange skälen: _____

4. Har organisationen för avsikt att börja använda antidiskrimineringsklausuler i framtiden?

- Ja.
- Nej.

5. Andra eventuella kommentarer: _____

Uppgifterna har lämnats den: _____

Organisationens namn: _____

Antal anställda inom organisationen: _____

För organisationer med fler än 200 anställda och organisationer med en total upphandling över 10 miljoner kr per år anges upphandlingens totala omfattning under år 2003: _____

Uppgiftslämnarens namn: _____

Funktion/titel: _____

Telefon: _____

E-post: _____

Telefax: _____

NOU:s dnr: 2003/0301-28

NOU:s antidiskrimineringsklausul (text i förfrågningsunderlaget som skall överföras till upphandlingskontraktet)

- § 1 Leverantören skall vid utförande av den avtalade tjänsten/entreprenaden i Sverige följa vid varje tid gällande antidiskrimineringslagstiftning. De lagar som avses är jämställdhetslagen (1991:433), lagen (1999:130) om åtgärder mot etnisk diskriminering i arbetslivet, lagen (1999:132) om förbud mot diskriminering i arbetslivet av personer med funktionshinder och lagen (1999:133) om förbud mot diskriminering i arbetslivet på grund av sexuell läggning.
- § 2 Leverantören är under uppdragstiden skyldig att på begäran av den upphandlande enheten skriftligen redovisa de åtgärder som vidtagits med anledning av förpliktelserna enligt § 1. Tiden för redovisning skall vara minst en vecka om inte längre tid överenskommits.
- § 3 Leverantören skall erlægga vite till den upphandlande enheten med (x) procent av det prisbasbelopp, enligt lagen (1962:381) om allmän försäkring, som gäller vid avtalets tecknande om leverantören inte inom föreskriven tid lämnat sådan skriftlig redogörelse som anges i § 2 eller om redogörelsen är uppenbart bristfällig. Den upphandlande enheten får inte utkräva vite om det på annat sätt framstår som uppenbart att leverantören följer § 1.
- § 4 Leverantören skall erlægga vite till den upphandlande enheten med (y) procent av kontraktets värde per påbörjad kalendervecka om den upphandlande enheten kan visa att de åtgärder som redovisats enligt § 2 inte är tillräckliga för att avhjälpa överträdelser av § 1. Vitet utgår från dagen då redovisning skall ske enligt § 3 till dess att tillräckliga åtgärder vidtagits, dock med maximalt (z) procent av kontraktets värde.
- § 5 Vitet i §§ 2-3 förfaller till betalning vid anfordran. Upplupet vite får avräknas den avtalade ersättningen för uppdraget. Vite som begärts in på felaktig grund skall återbetalas till leverantören.

§ § 3-4 gäller endast om procentsatserna angivits.

- § 6 Information om antidiskrimineringslagarna lämnas av:
Jämställdhetsombudsmannen, tfn +46-8-440 10 60,
Ombudsmannen mot etnisk diskriminering, tfn +46-8-556 095 00,
Handikappombudsmannen, tfn +46-8-20 17 70 och
Ombudsmannen mot diskriminering på grund av sexuell läggning, tfn +46-8-556 095 25. Gemensam webbplats: www.antidiskriminering.nu

Information om NOU:s antidiskrimineringsklausul

NOU redovisar i en rapport (dnr 2002/0019-28) från den 31 maj 2002 exempel på en antidiskrimineringsklausul samt den rättsutredning som NOU då fick i uppdrag av regeringen att genomföra. Rapporten finns att läsa i sin helhet på NOU:s webbplats www.nou.se under rubriken ”Publikationer, ärenden m.m.”.

En tillämpning av NOU:s exempel på antidiskrimineringsklausul innebär att leverantören vid utförande av uppdrag i Sverige skall följa jämställdhetslagen (1991:433), lagen (1999:130) om åtgärder mot etnisk diskriminering i arbetslivet, lagen (1999:132) om förbud mot diskriminering i arbetslivet av personer med funktionshinder och lagen (1999:133) om förbud mot diskriminering i arbetslivet på grund av sexuell läggning.

Klausulexemplet innehåller en skyldighet för leverantören att vid äventyr av vite på begäran av den upphandlande enheten skriftligen redovisa till den upphandlande enheten vilka åtgärder som leverantören vidtar i syfte att följa den angivna antidiskrimineringslagstiftningen.

Bryter leverantören mot förpliktelse i antidiskrimineringsklausulen under utförandet av uppdraget, riskerar han att få betala ett löpande avtalsvite till den upphandlande enheten. Om avtalsbrottet är av väsentlig betydelse, kan grund för hävning föreligga enligt sedvanliga avtalsrättsliga principer.

NOU har tagit fram ett klausulexempel som skall kunna ha en så generell tillämpning som möjligt i samband med upphandling av tjänster samt bygg- och anläggningsentreprenader som utförs i Sverige. Det ankommer dock alltid på den upphandlande enheten att besluta om antidiskrimineringsklausulens exakta utformning och lämplighet i den enskilda upphandlingen. För att arbeta med antidiskrimineringsklausuler krävs goda kunskaper om upphandlings- och antidiskrimineringslagstiftningen samt resurser för uppföljning av ställda krav. För tolkning av och information omkring antidiskrimineringslagstiftningens tillämpning kan de upphandlande enheterna och leverantörerna söka råd och stöd hos diskrimineringsombudsmännen. Material om antidiskriminering samt länkar till ombudsmännens hemsidor finns på ombudsmännens gemensamma webbplats rörande utbildning inom området med adress www.antidiskriminering.nu.

NOU:s klausul förutsätter att avtalsförhållandet är av viss varaktighet. Vidare reglerar den föreslagna klausulen enbart förhållandet mellan den upphandlande enheten och den leverantör som skriver under kontraktet. NOU:s klausul skall omnämnas i annonsen samt anges i sin helhet i förfrågningsunderlaget och kontraktet. NOU tolkar gemenskapsrätten så att klausulen inte kan omfatta varuupphandlingar.

Bilaga 6

Metod för utvärderingen

I syfte att underlätta medverkan i undersökningen har NOU valt att genomföra undersökningen genom en så kallad **e-post- eller webbenkät**.

NOU har tillställt samtliga upphandlande enheter som omfattades av kartläggningen en enkät (bilaga 3), information om NOU:s antidiskrimineringsklausul (bilaga 5) samt NOU:s antidiskrimineringsklausul (text i förfrågningsunderlaget som skall överföras till upphandlingskontraktet) (bilaga 4).

Enkäten föregicks av ett brev som NOU skickade till respondenterna. Brevet förberedde respondenterna på att en enkät skulle besvaras inom kort. Information om regeringsuppdraget samt om antidiskrimineringsklausuler fanns bifogat. Enkäten har sedan skickats via e-post till den upphandlande enhetens registrator med en anvisning om vidarebefordring av enkäten till upphandlings/inköpsansvarig. Tre påminnelser har skickats ut via e-post och NOU har telefonledes ytterligare påmint de som inte svarat.